

Verslag Leesgroep 17 september 2026 'De omweg naar Santiago' van Cees Nooteboom

Notulen 17-9-2026

Aanwezig: Kees, Annegreet, Lidwien, Ria, Ruth, Machteld. Notulist: Machteld.

Boek: De omweg naar Santiago

Het cijfer. —————

Kees Schrijven/literair: 8 Verhaal: 5

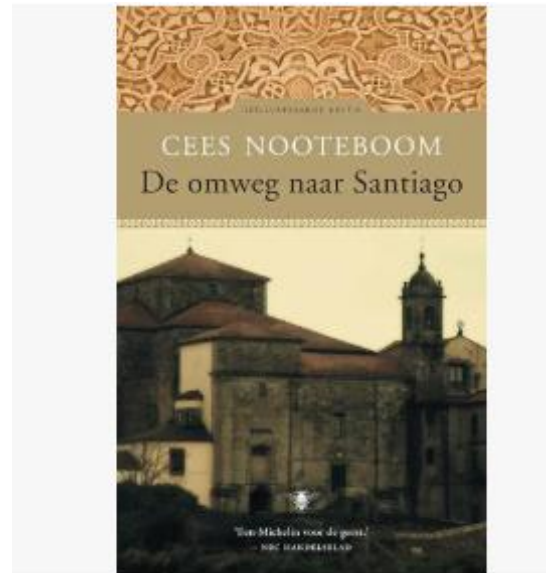
Annegreet Schrijven: 8 Verhaal: 5 Ik heb me erdoorheen geworsteld

Lidwien Totaal cijfer: 8 1/2

Ria Literair: 8 Camino verhaal: 6

Ruth Literair : 9 Geen Caminoboek

Machteld Totaal cijfer: 7 (In reacties op het boek de uitleg)

Reacties op het boek. —————

Kees Een historisch boek. Heel gedetailleerd en goed verwoord. Het is geen Caminoboek. Cees Nooteboom rijdt met zijn auto iedere zijweg in. Niet specifiek langs Camino wegen. Het lezen begon goed. Kreeg na verloop van tijd het gevoel, ik kom er nooit meer doorheen en ben daarna selectief gaan lezen. Hij was meer met de geschiedenis van Spanje bezig dan met Santiago de Compostela.

Annegreet Hoe moet ik hier doorheen komen dat is wat ik dacht. Het was te veel. De herkenbaarheid van de sfeer en de plaatsen, dat was leuk. Ik hou wel van geschiedenis maar het bleef niet hangen, "hap snap". Het kan ook aan mij liggen. Het waren van die kleine letters, te veel op één bladzijde. Er gebeurt ook op het moment zo veel in mijn leven.

Lidwien Prachtig boek!. Echt literair en bijna wel een 10. Ongelofelijk taalgebruik, maar ook echt moeilijk. Zijn woorden zijn soms zo onherkenbaar en moeilijk. Ik moest me sterk concentreren. Mooie beschrijvingen van wat hij ziet en meemaakt, hoe krijgt hij dat voor elkaar. Hierdoor gaf hij een mooi beeld van Spanje en de cultuur. Wat een kennis, hij weet alles. Hij kijkt naar de geschiedenis van Spanje, de invloed van het Katholicisme, maar ook de Mohammedaanse cultuur. De oorlogen die hierdoor werden veroorzaakt. Meer naar het heden toe de Franco-tijd, daarna weer een koninkrijk. De burgeroorlog 1936-1939 De herkenning maakt het leuk. Het is toch wel een Caminoboek. Hij wil wel naar Santiago, maar komt steeds zijwegen tegen. Zijn boek is nu ook al geschiedenis. De camino is totaal veranderd. Krijg nu ook weer zin om in Spanje te gaan lopen.

Ria Heel goed boek en wat weet hij veel! Het duizelt soms. Hij bleef maar boeken kopen en het is een man die zijn eigen plan trekt. Veel te intelligent. Santiago is de stimulans, maar langs onbegaanbare wegen. Het was een worsteling, toch wilde ik het boek helemaal uitlezen. Hij voelde zich thuis in Nederland én Spanje.

Ruth Cees Nooteboom heeft een bijzondere blik op Spanje. Hij bekijkt de cultuur, het landschap en de mensen door de duizelingwekkende rijkdom aan lagen in de geschiedenis waaruit deze is opgebouwd. Het boek is eigenlijk een verzameling ervaringen die gebundeld zijn tot een boek. Op een bepaalde manier geeft het boek me een gevoel van geruststelling. Niet de persoonlijke beleving van een individu staat centraal, maar een land dat is opgebouwd uit al die lagen. Het land was er al voordat Cees geboren was. Toch mis ik een hoofdpersoon waarmee ik me kan verbinden. Door de afwezigheid hiervan, kom ik maar langzaam door het boek heen. Wat Cees voelt, zijn emotionele ontwikkeling, die leer ik niet kennen. Hij gaat te veel uit van bestaande kennis. Dat maakt voor mij dit boek minder toegankelijk en ben tot op de helft van het boek gekomen. Het is een reisboek, maar niet het boek van een pelgrim op weg naar Santiago. (Inmiddels weten we dat Ruth ook de audioversie heeft aangeschaft om zo toch nog kennis te nemen van de tweede helft van het boek.)

Machteld Pfff, wat veel kleine lettertjes. Heb het boek daarom gedownload op mijn ereader. Dat was ook niet de oplossing, zo veel feiten en beschrijvingen, het bleef niet hangen. Daarom ook nog de audioversie aangeschaft. Al luisterend en met mijn ereader erbij om me bij de les te houden heb ik het hele boek doorgeworsteld! Dat mensen het boek wegleggen begrijp ik. Dat heb ik ook meerdere keren gedaan. Toch heeft het mij gevangen. Ervan loskomen lukte niet. Daardoor heb ik Spanje leren kennen door de ogen van Cees. Ik rook en voelde het. Cees schrijft zoals Rembrand schilderde. Alle details worden zichtbaar, maar het is ook wel heel veel!

De nabespreking is eigenlijk niet nodig. Er is al zoveel gezegd. Toch nog wat laatste reacties: Je leert de man helemaal niet kennen, alleen zijn geschiedenisboek. Hij geeft ook geen handleiding naar de geschiedenis. Je moet het allemaal al weten en begrijpen. Wanneer je er zelf geweest geeft het herkenning. De plaatsen, de kerken, het landschap. Dit is de sfeer van Spanje.. Wanneer we de leesgroep niet hadden gehad, dan hadden de meesten van ons het boek waarschijnlijk niet gelezen of na 15 bladzijden weggelegd. Cees is overleden, op het Spaanse eiland Menorca, op 92 jarige leeftijd. 11-2-2026.

Mededelingen en afspraken:

Annemarie Kafka heeft zich aangemeld voor onze leesgroep 2 -11-2026 caminogroep bij Kees en Annegreet in Katwijk.

We lezen: Het oversteken van de brug / Liesbeth Eugelink 14-1-2027 ligt er een voorstel om een boek geschreven door Ruth Erica te lezen. "De boom met de bittere bladeren" Het is geen Caminoboek, maar een uitstapje. Machteld heeft dit voorstel gedaan. Zij vindt het een prachtig boek en leuk om met elkaar te bespreken. Het is een heel toegankelijk boek voor jong en oud.